

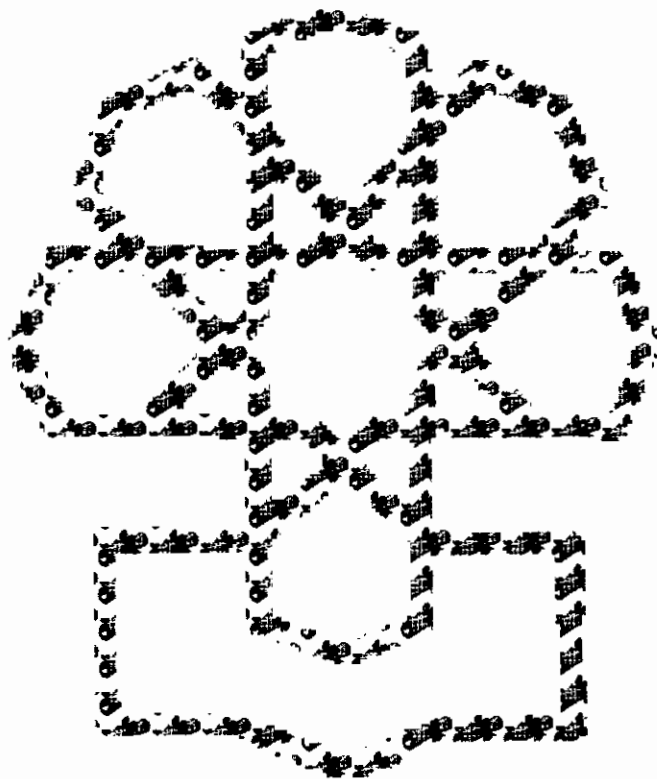
گزارش ویژه

تصویری از برآورد هزینه تولید و توزیع فراورده‌های

نفتی در لایحه بودجه سال ۱۳۷۸

با تأکید بر تبصره ۲۷

درباره لایحه بودجه ۷۸ - شماره (۵۱)

معاونت پژوهشی

دی ۱۳۷۷

کار: دفتر امور زیربنایی

کد گزارش: ۱۸۰۴۰۷۸

دفتر مرکزی پژوهش‌ها
شماره: ۱۰۰۹۷
تاریخ: ۱۳۷۷/۱۱/۱۵

تصویری از برآورد هزینه تولید و توزیع فراورده‌های نفتی در لایحه بودجه سال ۱۳۷۸
با تأکید بر تبصره ۲۷

کد گزارش: ۱۸۰۴۰۷۸

مقدمه

نظر به این که در تبصره ۲۷ لایحه بودجه ۱۳۷۸، افزایش قیمت بنزین از قرار هر لیتر ۲۰۰ ریال به ۷۵۰ ریال پیشنهاد گردیده است لذا جهت استحضار، برآورد هزینه حداکثر تولید و توزیع فراورده‌های نفتی به شرح زیر ارائه می‌گردد. شایان توجه است که بررسی هزینه تولید و تأمین و عرضه فراورده‌های نفتی در ایران به صورت تفصیلی در سال ۱۳۷۳، در این مرکز محاسبه گردید و در حال حاضر نیز موجود می‌باشد. مع‌هذا این گزارش صرفاً جهت نشان دادن تصویر بالاترین رقم هزینه شرکت ملی نفت و با استفاده از ارقام اعلام شده جدید این شرکت محاسبه شده است که به شرح زیر ارائه می‌گردد.

مفروضات

- ۱- هزینه اکتشاف، تولید هر بشکه نفت خام از منابع جدید ۲ دلار که با ضریب پالایش ۹۶ درصد برابر با ۲/۰۸ دلار هر بشکه.
- ۲- هزینه سرمایه‌گذاری پالایشگاه بندرعباس به مبلغ ۲۸۰۰ میلیون دلار و با ظرفیت اسمی ۲۳۲ هزار بشکه در روز.

براساس مفروضات فوق هزینه سرمایه‌گذاری به ازای تصفیه هر بشکه نفت (دلار) $12000 = 2800 \times 4.28$ میلیون دلار ۲۳۲ هزار بشکه می‌گردد که چنانچه طی مدت ۲۰ سال و با ضریب کارکرد ۳۳۰ روز در سال سرشکن شود دلار $12000 / 20 \times 330 = 180$ به ازای تصفیه هر بشکه نفت خام به دست می‌دهد. لازم به یادآوری است که هزینه‌های سرمایه‌گذاری پالایشگاه بندرعباس به دلایل متعدد حدود (۱/۵-۲) برابر، هزینه پالایشگاه مشابه تمام شده است با این حال با احتساب هزینه‌های عملیاتی ۴۰ سنت هر بشکه (۲۰۰ میلیون دلار برای کل پالایشگاه‌های کشور مبتنی بر عملکرد)، هزینه تصفیه هر بشکه نفت خام در محدوده ۲/۲ دلار خواهد بود.

شایان ذکر است که براساس گزارش‌های شرکت ملی نفت هزینه تولید هر متر مکعب بنزین شامل هزینه تولید نفت خام، هزینه‌های عمومی پالایش و هزینه اختصاصی پالایش به عنوان گران‌ترین فراورده ۸ دلار و ۲۴۸۳ ریال اعلام شده است که با تبدیل واحد متر مکعب به بشکه، هزینه هر بشکه آن ۱/۲۷ دلار و ۳۹۴ ریال به دست می‌آید. ارقام منظور شده در محاسبات این گزارش بر مبنای مفروضات بند ۱ و ۲ برای اکتشاف و تولید و بهره‌برداری نفت خام و پالایش حدود ۳ برابر ارقام اعلام شده شرکت ملی نفت می‌باشد.^۱

۳- هزینه انتقال و توزیع هر بشکه فراورده اصلی براساس گزارش‌های شرکت ملی نفت حدود ۴ سنت ارزی و ۱۱۷۰ ریال اعلام شده است.^۲

۱. گزارش دریافتی از مدیریت برنامه ریزی تلفیقی و امور مصرف شرکت ملی پخش و پالایش فراورده‌های نفتی «محاسبه قیمت فراورده‌ها با قیمت بین‌المللی نفت خام رایگان و مدل پالایشگاهی داخلی، عملکرد ۱۳۷۵»، جدول شماره ۱۶.
۲. مأخذ: همان مأخذ (۱)، جدول شماره ۱۸.

۴- براساس ارقام فوق که بالاترین رقم هزینه سرمایه گذاری از اکتشاف تا توزیع را به استناد گزارش های شرکت ملی نفت شامل می شود مجموع متوسط هزینه های هر بشکه فراورده با نرخ های دلار ۷۰۰۰ ریال، ۳۰۰۰ ریال و ۱۷۵۰ ریال به شرح زیر می باشد.

جدول ۱- هزینه شرکت ملی نفت در عرضه نهایی هر لیتر بنزین تولیدی کشور در سناریوهای مختلف قیمت ارز

جمع هزینه هر لیتر (ریال)			هزینه هر بشکه		
دلار=۱۷۵۰ ریال	دلار=۳۰۰۰ ریال	دلار=۷۰۰۰ ریال	جزریالی (ریال)	جزارزی (دلار)	
۲۲/۹	۳۹/۲	۹۱/۶	درارزی منظور شده	۲/۰۸	اکتشاف و تولید نفت خام
۲۴/۲	۴۱/۵	۹۶/۸	درارزی منظور شده	۲/۲	پالایش
۷/۸	۸/۱	۹/۱	۱۱۷۰	۰/۰۴	انتقال و توزیع
۵۴/۹	۸۸/۸	۱۹۷/۵	۱۱۷۰/۰	۴/۳۲	جمع

نتیجه گیری

با توجه به ارقام فوق از نقطه نظر هزینه های قابل اعمال نهایی (سرمایه گذاری جدید) توسط شرکت ملی نفت، ارقام متوسط جدول شماره ۱، به بهترین صورت هزینه های شرکت ملی نفت را پوشش می دهد. نظر به این که در مورد محاسبه ارزش نفت خام محتوا و انتقال آن به مصرف کننده با توجه به ضروریات توسعه می باید تصمیم گیری و سیاست گذاری نمود درآمدهای نظام از این بابت می تواند به طور جداگانه محاسبه، سیاست گذاری و منظور گردد.

به عنوان مثال قیمت بنزین معمولی در اول دسامبر ۱۹۹۸ در شمال اروپا حدود ۷/۳ سنت بوده است. که با فرض نمودن ۱۰ درصد برای هزینه انتقال و غیره قیمت بنزین معمولی بدون سرب حدود ۸ سنت در لیتر به دست می آید. چنانچه نرخ ارز را ۷۰۰۰ ریال، ۳۰۰۰ ریال و ۱۷۵۰ ریال در نظر بگیریم قیمت یک لیتر بنزین به ترتیب ۵۶۰ ریال، ۲۴۰ ریال و ۱۴۰ ریال می شود. چنانچه قیمت بنزین در سه سناریوی فوق از مصرف کننده داخلی اخذ گردد، بر این اساس ارزش ذاتی نفت خام که مابه التفاوت قیمت های فوق با هزینه تمام شده شرکت ملی نفت در جدول ۱ است در نرخ ارزهای ۷۰۰۰، ۳۰۰۰ و ۱۷۵۰ ریال به ترتیب بالغ بر ۳۶۳، ۱۵۱ و ۸۵ ریال هر لیتر می گردد.

چنانچه قیمت بنزین در سال ۱۳۷۸، لیتری ۲۵۰ ریال منظور شود بر اساس محاسبات فوق نه تنها هزینه های شرکت ملی نفت در عرضه بنزین با نرخ های مختلف ارز از ۱۷۵۰ تا ۷۰۰۰ ریال پوشش داده می شود بلکه در نرخ ارز ۱۷۵۰ ریال، علاوه بر ۸۵ ریال بر لیتر (ارزش ذاتی نفت) ۱۱۰ ریال بر لیتر به خزانه دولت واریز می شود و در نرخ ارز ۳۰۰۰ ریال، علاوه بر ۱۵۱ ریال (ارزش ذاتی نفت)، ۱۰ ریال بر لیتر به صورت مازاد به خزانه دولت واریز می گردد.